

[Pradžia](#) > [Mokymai, Teisminiai Tinklai Ir Agentūros](#) > [Bulgaria](#)

Pirminis teisėjų ir prokurorų mokymas Europos Sąjungoje

Turinį pateikė

Bulgarija

Bulgarija

Bendras aprašymas

Pagal Teismų sistemos įstatymo (TSĮ) 249 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 258 straipsnį jaunesniųjų teisėjų, jaunesniųjų prokurorų ir jaunesniųjų ikiteisminio tyrimo pareigūnų pirminis mokymas yra privalomas. Stažuotojai mokosi pagal mokymo programas, kurios skirstomos atsižvelgiant į profesijas, kurioms stažuotojai rengiasi, t. y. jaunesnieji teisėjai, jaunesnieji prokurorai ir jaunesnieji ikiteisminio tyrimo pareigūnai. Kandidatų į jaunesnius teisėjus, jaunesnius prokurorus ir jaunesnius ikiteisminio tyrimo pareigūnus statusas reglamentuojamas pagal Kandidatų į jaunesnius teisėjus, jaunesnius prokurorus ir jaunesnius ikiteisminio tyrimo pareigūnus mokymo taisyklės. Stažuotojų skaičius kasmet kinta ir nustatomas atsižvelgiant į laisvas darbo vietas, kurias paskiria atitinkama Aukščiausiosios teismų tarybos (ATT) kolegija.

Nacionalinis teisingumo institutas (NTI) taip pat rengia privalomus mokymus apygardos ir apylinkių teisėjams, prokurorams ir administracinio teismo teisėjams, paskirtiems surengus centralizuotą konkursą dėl pradinio paskyrimo, kaip nurodyta TSĮ 249 straipsnio 1 dalies 2 punkte. Pirmaisiais metais nuo tarnybos pradžios jie privalo dalyvauti įvadinuose mokymuose (TSĮ 259 straipsnis). Mokymo programos skirstomos pagal teismo pareigūnų (teisėjų, administracinio teismo teisėjų, prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų) funkcijas ir kompetencijos lygį (apygarda, apylinkė).

Pirminis ir įvadinis mokymas ([anglų](#) ir [bulgarų](#) kalbomis)

TSĮ ([anglų](#) ir [bulgarų](#) kalbomis)

[Instituto mokymo veiklos organizavimo ir tvarkos vidaus taisyklės](#) (bulgarų kalba)

[Kandidatų į jaunesnius teisėjus, jaunesnius prokurorus ir ikiteisminio tyrimo pareigūnus mokymo taisyklės](#) (bulgarų kalba)

Advokatų mokymo veiklą vykdo [prokurorų mokymo centras „Krustiu Tsonchev“](#).

Galimybė dalyvauti pirminio mokymo veikloje

Iš esmės į teismines institucijas įsidarbinama per jaunesniųjų teisėjų, jaunesniųjų prokurorų ir jaunesniųjų ikiteisminio tyrimo pareigūnų institutą. Kandidatai, norintys tapti jaunesniaisiais teismo pareigūnais, turi sėkmingai sudalyvauti centralizuotuose konkursuose, kuriuos organizuoja atitinkama Aukščiausiosios teismų tarybos (ATT) kolegija. Pagal TSĮ 176 straipsnio 1 dalį atitinkama ATT kolegija kasmet skelbia konkursą. Pareiškėjai turėtų būti Bulgarijos piliečiai; jie turi turėti aukštąjį teisinį išsilavinimą ir būti įgiję teisinę kompetenciją atlikti stažuotes pagal TSĮ, taip pat turėti reikiamų moralinių ir profesinių savybių pagal Bulgarijos teismo pareigūnų etikos kodeksą.

Centralizuotų konkursų sąlygos, reikalavimai ir organizavimo tvarka nustatyti TSĮ II skirsnyje. Pagal TSĮ 184 straipsnį konkursą sudaro egzaminas raštu ir žodžiu, vertinamas pagal 6 balų skalę. Egzaminą raštu sudaro atvejo tyrimas, kuriame įvertinamos kandidato žinios ir įgūdžiai. Neatsiejama konkurso dalis yra ES teisės ir

žmogaus teisių testas. Egzaminas žodžiu yra pokalbis su kandidatu atitinkamų teisės sričių klausimais, taip pat Bulgarijos teismo pareigūnų etinio elgesio kodekso klausimais pagal iš anksto paskelbtą kompendiumą. Egzaminus išlaikę asmenys tampa kandidatais į jaunesnius teisėjus, prokurorus ir ikiteisminio tyrimo pareigūnus ir turi baigti privalomą 9 mėnesių trukmės pirminį mokymą NTI. Sėkmingai baigę pirminio mokymo kursą, stažuotojai tampa jaunesniaisiais teisėjais, jaunesniaisiais prokurorais ir jaunesniaisiais ikiteisminio tyrimo pareigūnais ir dvejus metus dirba prižiūrint patyrusiam mentoriumi. Mentorystės praktika yra neatsiejama jaunesniųjų teisėjų, jaunesniųjų prokurorų ir jaunesniųjų ikiteisminio tyrimo pareigūnų mokymo dalis. NTI rengia išsamius praktinius mokymus mentoriams, kaip kuo veiksmingiau atlikti savo vaidmenį.

Kitas įdarbinimo į teismines institucijas būdas yra TSĮ 178 straipsnio 1 dalyje nustatyta procedūra. Atitinkama ATT kolegija numato laisvas darbo vietas apygardos, apylinkių teismuose, atitinkamose prokuratūrose, administraciniuose teismuose ir ikiteisminio tyrimo institucijose, kurios bus užimtos konkurse dėl pradinio paskyrimo. Laisvų darbo vietų skaičius nustatomas atsižvelgiant į atitinkamos teisminės institucijos poreikius. Atranka grindžiama konkursiniu egzaminu, įskaitant egzaminus raštu ir žodžiu (TSĮ 184 straipsnis). Konkursą laimėję kandidatai skiriami teisėjais, administracinių bylų teisėjais, prokurorais ir ikiteisminio tyrimo pareigūnais. Kitaip nei jaunesniųjų teismo pareigūnų konkurse, reikalaujama turėti profesinės patirties: 3 metai – teismo pareigūno apygardos lygmeniu ir 8 metai – apylinkės teisėjo, administracinių bylų teisėjo, apylinkės prokuroro arba ikiteisminio tyrimo pareigūno. Paskirti kandidatai pirmaisiais metais po to, kai pradėjo eiti pareigas, privalo NTI išklaudyti privalomą įvadinį mokymą (TSĮ 259 straipsnis). Pagal TSĮ 259 straipsnį jiems paskiriamas mentorius arba prokuroras.

[TSĮ](#) (anglų kalba)

Bulgarijos teismo pareigūnų etikos kodeksas ([anglų](#) ir [bulgarų](#) kalbomis)

Pirminio mokymo forma ir turinys

Pagal TSĮ 258 straipsnio 1 dalį kandidatų į jaunesnius teisėjus privalomo pirminio mokymo trukmė – devyni mėnesiai.

Įvadinis mokymas pagal TSĮ 249 straipsnio 1 dalies 2 punktą, skirtas naujai paskirtiems teisėjams, administraciniams teisėjams, prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams apygardos ir apylinkės lygmeniu, vidutiniškai trunka vieną mėnesį, jį sudaro internetiniai moduliai ir tiesioginiai mokymo kursai.

Programos taryba teikia TSĮ konsultacinę paramą rengiant ir atnaujinant pirminio ir įvadinio mokymo programas. Jas tvirtina NTI valdančioji taryba, koordinuodama veiksmus su ATT.

Pradinio ir įvadinio mokymo programų tikslas – ugdyti daugiafunkces kompetencijas, įskaitant teisinius profesinius įgūdžius, teismų etiką ir neteises kompetencijas, susijusias su informuotumu apie ekonomines, socialines ir kultūrinės aplinkybes. ES teisės mokymas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad stažuotojai suprastų ES teisės vaidmenį nacionalinėse teisinėse sistemose ir teisinės valstybės principą. Europos teisė yra integruota į nacionalinę mokymo programą ir įgyvendinama atskirais moduliais. NTI parengė ES savarankiško mokymosi apie Europos teisę išteklių, kuriais visą parą kasdien gali naudotis visi teisminių profesijų atstovai, rinkinį:

- Nacionaliniai teismai ir ES teisė
- Europos Teisingumo Teismo procedūros
- Administraciniai teismai ir ES teisė
- Europos pilietybė ir ES vidaus politika
- Teisminis bendradarbiavimas civilinėse bylose ES
- Teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose ES

Internetinėje mokymo platformoje taip pat galima rasti teisinės kalbos savarankiško mokymosi šaltinį anglų kalba, kurį sudaro vaizdo įrašai, savarankiško mokymosi užduotys ir savikontrolės priemonės.

Kandidatus į jaunesnius teismo pareigūnus rengia Instituto nuolatiniai ir laikinieji instruktoriai. NTI instruktorių atrankos taisyklės nustatytos TSĮ ir Instituto mokymo veiklos organizavimo ir tvarkos vidaus taisyklėse. Mokymą daugiausia rengia teisėjai ir prokurorai; su teisminėmis institucijomis nesusiję ekspertai laikinai deleguojami specializuotoms temoms aptarti, kai tokių ekspertinių žinių reikia.

Mokymo metodika – praktinis mokymas, įskaitant parodomuosius teismo posėdžius, treniravimąsi vaidmenimis, praktinių užduočių ir pratybų skyrimą, bendradarbiavimu grindžiamą mokymąsi, mažų grupių veiklą, diskusijas, pažintinius vizitus, atvejų tyrimus, intensyvius svarstymus, „sniego gniūžtės“ metodo taikymą, ginčus ir t. t.

NTI aktyviai dalyvauja pagal ETMT AIAKOS programą rengiamame THEMIS konkurse. Dvišalis bendradarbiavimas su visos Europos teisėjų mokymo institucijomis taip pat svarbus Instituto pirminio mokymo programoje keičiantis gerąja praktika ir profesine patirtimi. 2021 m. Bulgarijos kandidatai į jaunesnius teisėjus kartu su kolegomis iš „Escuela Judicial“ (Ispanija) dalyvavo bendrame internetiniame teismo procese, kuriame aptartas prašymo pagal Europos tyrimo orderį pripažinimas ir vykdymas.

Privalomas pirminis mokymas ([anglų](#) ir [bulgarų](#) kalbomis)

[Instituto mokymo veiklos organizavimo ir tvarkos vidaus taisyklės](#) (bulgarų kalba)

Pirminio mokymo ir kvalifikacijos kėlimo proceso nutraukimas

Baigę 9 mėnesių mokymus, kandidatai į jaunesnius teisėjus, prokurorus ir ikiteisminio tyrimo pareigūnus laiko baigiamąjį egzaminą. ATT yra atsakinga už baigiamuosius egzaminus, koordinuojamus su NTI pirminio mokymo departamentu. Egzaminų komisijas burtų keliu skiria atitinkama ATT kolegija. Jie pasirenka bylas ir formuluoja klausimus stažuotojams. Egzaminų komisijas sudaro:

- egzaminus raštu ir žodžiu laikant kandidatams į jaunesnius teisėjus – 5 teisėjai iš apylinkių ir apeliacinių teismų ir 2 pakaitiniai nariai.
- egzaminus laikant kandidatams į jaunesnius prokurorus – 5 prokurorai iš apylinkių ir apeliacinių prokuratūrų ir 2 pakaitiniai nariai;
- egzaminus laikant kandidatams į ikiteisminio tyrimo pareigūnus – 5 prokurorai iš apylinkių ir apeliacinių prokuratūrų ir 2 pakaitiniai nariai.

Kandidatai į jaunesnius teisėjus turi laikyti civilinės teisės ir proceso, baudžiamosios teisės ir proceso egzaminus raštu. Per 6 valandų trukmės egzaminus raštu kandidatai į jaunesnius teisėjus privalo parengti sprendimą. Tikimasi, kad per egzaminus žodžiu stažuotojai pateiks teisinius sprendimus dėl realių bylų.

Kandidatai į jaunesnius prokurorus laiko baudžiamosios teisės ir proceso egzaminus raštu ir žodžiu. Jie privalo parašyti kaltinamąjį aktą ar kitą baudžiamojo persekiojimo aktą ir atsakyti į egzaminų komisijos klausimus.

Kandidatai į ikiteisminio tyrimo pareigūnus laiko baudžiamosios teisės ir proceso egzaminus raštu ir žodžiu. Jie turėtų parengti prašymą dėl kaltinamojo akto surašymo. Per egzaminą žodžiu atsakoma į praktinius klausimus apie realią bylą.

Egzaminų rezultatai vertinami pagal šešių balų skalę. Įvertinimo balais vidurkis nustatomas atsižvelgiant į egzaminą raštu ir žodžiu balus, kuris paskui pateikiamas atitinkamai Aukščiausiosios teismų tarybos kolegijai. Kandidato į jaunesniojo teisėjo, jaunesniojo prokuroro ir jaunesniojo ikiteisminio tyrimo pareigūno pareigas balų vidurkis turi būti ne žemesnis nei „labai geras 4,50“. Egzaminų neišlaikę asmenys laiko naują egzaminą raštu ir žodžiu, kuris numatomas ne anksčiau kaip po vieno mėnesio ir ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie jų įvertinimą balais. Jei kandidatas vėl gauna mažesnę nei „labai gerą 4,50“ balą, jis neskiriamas jaunesniuju teisėju, prokuroru ar ikiteisminio tyrimo pareigūnu. Egzamino procedūra reglamentuojama pagal kandidatų į jaunesnius teisėjus, jaunesnius prokurorus ir jaunesnius ikiteisminio tyrimo pareigūnus egzaminų organizavimo ir tvarkos taisykles.

Naujai paskirti apygardos ir apylinkės lygmens teisėjai, administracinių bylų teisėjai, prokurorai ir ikiteisminio tyrimo pareigūnai turi aktyviai dalyvauti NTI įvadiniame mokyme. Mokymo metu jų pažanga vertinama taikant įvairias ugdomojo vertinimo priemones, įskaitant atsiliepimus, susijusius su dalyvavimu diskusijose, atvejų tyrimus, veiklą grupėse, klausimų ir atsakymų sesijas ir prisistatymą.

Kandidatų į jaunesnius teisėjus, jaunesnius prokurorus ir jaunesnius ikiteisminio tyrimo pareigūnus [egzaminų organizavimo ir tvarkos taisyklės](#) baigus mokymus NTI. (bulgarų kalba)

■ Paskutinis naujinimas: 15/06/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.